

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

rádi bychom vás pozvali k účasti na historických dílnách. Tyto workshopy si kladou za cíl vytvořit kreativní dialog mezi učiteli, studenty a dalšími zájemci o výuku minulosti. Dílny se zaměřují na aktuální historickou paměť a promyšlejí její možné zapojení do dějepisné výuky.

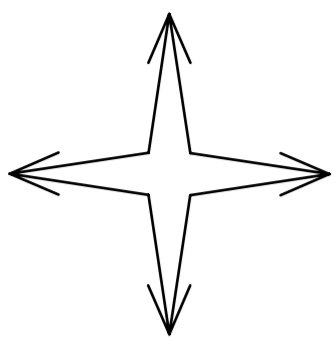
Témata jednotlivých dílen se zaměřují na různé druhy médií, jejichž prostřednictvím vstupuje historie do veřejného prostoru a utváří sdílenou paměť. Program dílen je vystavěn tak, abychom byli schopni vytěžit vzdělávací potenciál médií. Ze společného dialogu a tvůrčí činnosti budou krystalizovat nápady a podněty, jež bude možné uplatnit ve výuce a v dalším prohlubování zájmu o problematiku výuky o minulosti. V rámci historických dílen klademe důraz na mezipředmětové a interdisciplinární vazby, výuka o minulosti není jen věcí dějepisu, ale i dalších předmětů a společenských rámců.

V průběhu dílen budeme zpracovávat jak velmi tradiční, tak i dynamické formáty a média. Wikipedie představuje poměrně nový fenomén, se kterým se učitelé musí vyrovnávat, zatímco návštěvy muzea nebo prohlídky zámku provází školní výuka již desítky let. Přesto lze s novým, ale i tradičním médiem pracovat ve výuce kreativně. Měli bychom sebe i žáky vést k pokládání těch správných dotazů. Hledání příležitých otázek, jež minulost aktualizují a nasvítí jí jako současný a aktuální problém je jedním z hlavních cílů historických dílen.

Historické dílny navazují na konferenci ŠKOLA VS. PAMĚŤ? KONFLIKT, IDENTITA, SOUŽITÍ (STŘEDNÍ EVROPA), jež se uskutečnila v Praze na podzim 2014. Pod názvem HISTORICKÁ DÍLNA: DĚJINY HRABE jsou akreditovány MŠMT jako vzdělávací kurz pro učitele. Na přípravě se podílejí studenti magisterského a doktorského studia historie na FF UK v Praze. Na projektu spolupracují Ústav pro studium totalitních režimů a Ústav českých dějin FF UK.

ŠKOLA X PAMĚŤ

HIS- TORIC -KÉ DÍL- NY

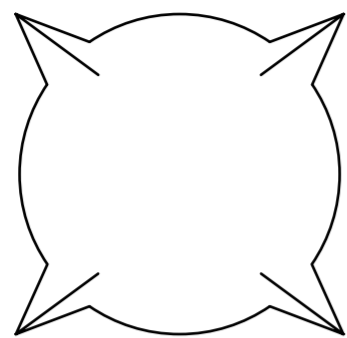
26. 9.
Bratislava

Stopy paměti v Bratislave

Historická dielňa *Stopy paměti* je pokusom o vytvorenie diskusnej atmosféry plnej podnetov a rozširujúcich kontextov najmä pre praktizujúcich učiteľov dejepisu, potenciálnych pedagógov a vášnivých komentátorov. Nech nezostáva verejný priestor a jeho odkrytieIné pamäťové vrstvy iba v polohu výkladu zjednodušeného na pár faktov. Vytvorením dialógu ako bodu spájajúceho minulosť s prítomnosťou, sa tento výklad môže premeniť na mnohostranné rozprávanie, častokrát protirečivé.

Ako môže poslúžiť verejný na rozprávanie o minulosti a vo vyučovanom procese? Aké podnety k didaktickej hravosti v sebe môže ukrývať? A na záver, ako rôznorodo podnetným pre diskusiu môže byť?

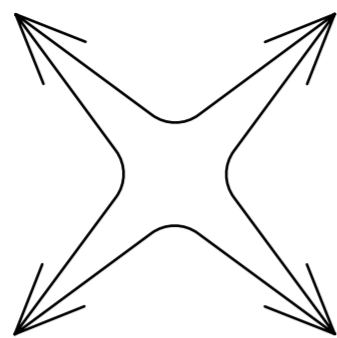
Dielňa sa uskutoční na vybraných miestach Starého mesta v Bratislave v spolupráci s hosťami: germanistkou Klárou Prešnajderovou, spisovateľom Michalom Hvoreckým, historikom architektúry Petrom Szalayom a teológom a publicistom Róbertom Adamcom. Zakončené prebehne v Goetheho inštitúte.

6. 10.
Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského

Učebnice dějepisu včera a dnes

Jak by měla vypadat ideální učebnice dějepisu? Historická dílna se zaměří na učebnice dějepisu v proměnách času. Staré učebnice využijeme jako historické prameny a otestujeme možnosti, jak je lze využít ve výuce. Při rozboru pramenů školního původu můžeme rekonstruovat dobové pojetí dějepisu a ukázat žákům, jak se měnil sociální kontext výuky dějepisu. Analýza pramene přináší dvojitý efekt: žáci si osvojují znalosti a zároveň přemýšlejí o smyslu dějepisné výuky. Nad ukázkami z učebnic se můžeme ptát, k čemu měl dějepis sloužit, jak byly organizovány historické znalosti, které „velké“ vyprávění v učebnici převládalo či jakou roli přisuzoval text žákům a jakou učitel. Zaměříme se i na současné učebnice dějepisu a jejich funkci ve výuce. Srovnáme českou a zahraniční produkci a v diskuzi se pokusíme určit, jak by ideální učebnice dějepisu měla vypadat.

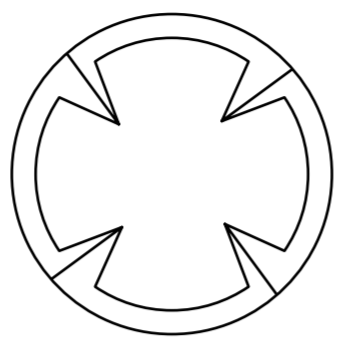
8. 10.
Jižní Město

Stopy paměti ve městě snů

Ve slavné skladbě *Jižák* (Manželé, PSH) se rapuje o Jižním Městě jako o „městě snů“. Historie panelových sídlišť je příběhem o nenaplnění utopického snu o dostupném a kvalitním bydlení pro masu, který se střetl s technokratickým způsobem výstavby.

Paneláky stále vzbuzují emoce. Po období, kdy byly odsuzovány jako „králíkárny“, dnes dochází k jejich částečné rehabilitaci. Díky aktivitám sdružení jako *vetrelciaviolavky.cz* nebo *panelaci.cz* se znovu diskutuje o různých aspektech socialistické výstavby sídlišť a minulém i současném životě v nich. Právě život lidí v prostoru panelových domů bude klíčovým tématem historické dílny. Budeme se snažit stopovat paměť sídlišť a odhalit tak významy, které lidé sídlišťm připisovali a připisují. Jak místu svého bydliště rozumějí dnešní mladí obyvatelé sídlišť? Můžeme prostor sídlišť využít jako médium pro výuku o minulosti? Jak lze mladé lidi směřovat k zájmu o současnost jejich bydliště a jak do tohoto procesu zapojit jejich osobní prožitky a rodinné příběhy?

Město snů je pro takové hledání ideálním prostorem. Historickou dílnu pořádáme ve spolupráci s *Gymnáziem Evolution Jižní Město* a projektem *panelaci.cz*.

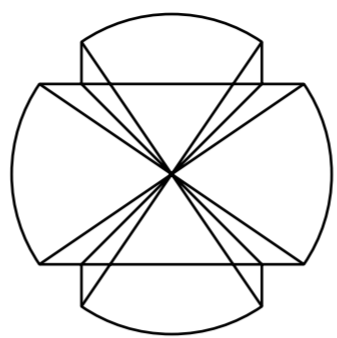

15. 10.
Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy

Fotografie ve výuce (dějepisu)

V posledních desetiletích se fotografie stala součástí každodenního života většiny z nás. Fotoalbum je neomyšlenou součástí rodinného vzpomínání. Kromě fotografií nás a našich blízkých všichni důvěrně známe fotografie, které jednoznačně vyvolávají obrazy z naší kulturní paměti: Osvětim, pohřeb Jana Palacha, vylození v Normandii, hrobití se Dvojčata 11. září 2001 a další.

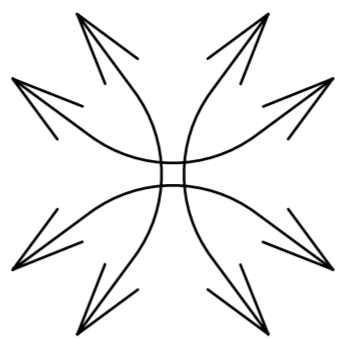
Zveme vás k dialogu o využití fotografie ve školním prostředí. Seminář je určen pro všechny zájemce o didaktiku dějepisu z řad studentů, ale také pro učitele dějepisu a příbuzných společenskovedních předmětů bez ohledu na to, zda s fotografiemi již ve výuce pracují či ne. V rámci semináře bude možnost diskutovat nad významy fotografie, předat a sdílet zkušenosti z praxe či pracovat s konkrétním materiálem.

16. 10.
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Film ve výuce (dějepisu)

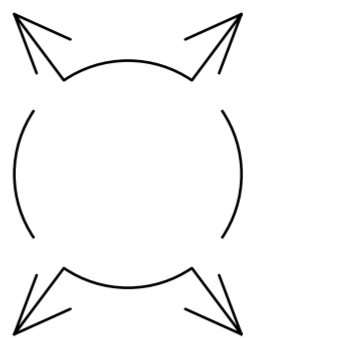
Současnou historickou kulturu a kolektivně sdílené představy o minulosti ve stále větší míře ovlivňují filmové obrazy. Vedle historických dokumentů vznikají hraná dramata, ale též různé hybridní žánry, v nichž se hranice mezi fikcí a skutečností vymezuje obtížně (příkladem *České století*). Film se stále častěji objevuje i ve školní výuce. V této historické dílně se zaměříme na dokumentární a historický film jako na médium, které umožňuje vytvářet prostor pro dialog mezi minulostí a přítomností. Nad konkrétními ukázkami provedeme možnosti, jak film využít ve výuce. Účastníci si také vyzkoušejí konkrétní metody práce s filmem a budou moci navzájem sdílet vlastní zkušenosti. Obsahová analýza filmů rozvíjí vizuální gramotnost žáků a vede je k tomu, aby vůči obrazům minulosti, jež cirkulují ve veřejném prostoru, zaujímali kritický odstup. Učitelé mohou audiovizuální média pomoci při formulaci náročnějších otázek a vzdělávacích cílů, které se netýkají pouze historie, ale též specifík filmu jako média kolektivní paměti.

21. 10.
Libeň

Libeň mnoha tváří

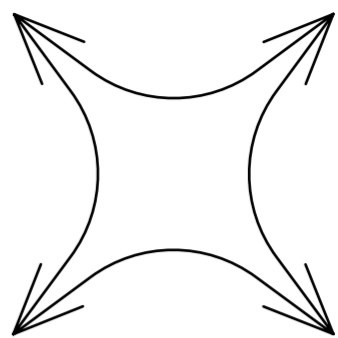
V rámci této historické dílny se budeme formou procházky zajímat o minulost i přítomnost pražské čtvrti a dřívě samostatného města Libeň. Prostorový workshop proběhne ve spolupráci s místním gymnáziem. Libeň pro někoho možná nečekaně nabízí mnoho rozličných míst, které z ní činí didakticky zajímavý prostor, ve kterém se propojuje velké množství historických i kulturních vrstev. V úvahu připadá například vrstva raně novověká, romantická, dělnická, měšťanská, česká, židovská, romská, hrabalovská, normalizační i současná. Můžeme nahlédnout do urbanistického rozvoje této čtvrti. Do dílny se zapojí studenti, kteří se v Libni pohybují každý den. Účastníci z řad učitelů získají představu o tom, jak okolí své školy vnímají a vede je k tomu, aby vůči obrazům minulosti, jež cirkulují ve veřejném prostoru, zaujímali kritický odstup. Učitelé mohou audiovizuální média pomoci při formulaci náročnějších otázek a vzdělávacích cílů, které se netýkají pouze historie, ale též specifík filmu jako média kolektivní paměti.

23. 10.
Zámek Nelahozeves

Hrady a zámky jako brána do minulosti?

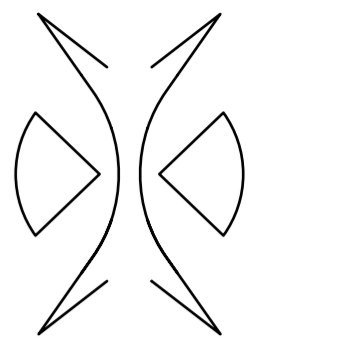
Návštěvy hradů a zámků dodnes představují na školách spíše odměnu pro žáky na konci školního roku než plnohodnotnou součást výuky. Standardizovaný a mnohdy po desetiletí neměnný výklad průvodce, který je často přetížen margináliemi, nám obvykle nedovoluje, abychom nahlédli „pod povrch“ vyprávění pro turisty. Ze zámku si tak odnášíme jen zmatené vzpomínky na „obraz, který se na vás dívá, ať se pohnete kamkoli“, či na kamna, do nichž se přikládalo z chodby, „aby panstvo nebylo rušeno“. Jakou roli ale může prohlídka památkového objektu hrát v kontextu dějepisného vyučování? Na obdobné otázky se zaměří historická dílna, která se odehraje přímo v prostorách středoečeského (z Prahy dobře dostupného) zámku Nelahozeves, jehož interiéry si společně prohlédneme v rámci klasické padesátiminutové prohlídky. Naši čerstvou zkušenost, starší zážitky i příklady z dalších objektů se pokusíme reflektovat v navazující diskuzi a aktivitách, které by měly naznačit možnosti, jimiž můžeme žáky vést k vnímání památek a jejich expozic v poněkud širším kontextu.

4. 11.
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

České a slovenské dějiny na síti

Wikipedie jako zdroj informací bývá ve výuce na středních školách buď ignorována, nebo rovnou odmítána. Učitelé ji často považují za nepřítele, s nímž je potřeba bojovat. V rozporu s tím však toto médium stále patří k nejčastějším zdrojům informací středoškolských a často i samotných učitelů. Cílem tohoto workshopu je proto nalézt východisko z této patové situace a nabídnout učitelům možnost, jak Wikipedii začlenit do výuky a současně při tom upozornit na souvislost mezi médií a podobou zobrazené minulosti. Wikipedie představuje pro učitele problém i šanci zároveň. Šance spočívá v zatraktívnění výuky. Wikipedie nemusí sloužit jen k memorování faktů, ale nabízí též prostor k aktivnímu zapojení žáků do tvorby obsahu. Workshop se pokusí vytěžit z negativních stránek Wikipedie nové kompetence pro práci s médií. Zaměříme se při tom tentokrát na konkrétní témata česko-slovenských dějin. Právě takovéto momenty transnacionálních dějin nám nejlépe pomohou osvětlit vzájemné vztahy mezi mnoha jazykovými mutacemi média. Během celé akce si budeme naše nápady ověřovat online na samotné Wikipedii. V závěru se pokusíme společně navrhnout určitý koncept výukového programu, který by mohl zprostředkovat lepší kompetence práce s novými médií na úrovni středoškolské výuky dějepisu.

9. 11.
Národní muzeum, Památník Vítkov

Muzeum – škola – paměť

Téma historické dílny *Muzeum – škola – paměť* vychází z představy muzea jako instituce, která specifickým způsobem pracuje s fenoménem paměti. Naším cílem je propojit pedagogy, studenty a muzejní pedagogy, a umožnit tak hledání společného, ale i rozdílného mezi školou a muzeem, včetně toho, jak pracují s pamětí. Co může muzeum nabídnout učitelům a jeho žákům? S jakými očekáváními přichází učitel s žáky do muzea? Jakou roli v tomto setkávání mohou hrát moderní technologie? Čím může expozice posloužit ve výuce jinak než učebnice či výukové DVD? Dílna se odehraje v expozici Národního muzea *Křižovatky české a československé státnosti*, která poslouží jako výchozí materiál, zároveň zde ale bude prostor i pro prezentační způsob práce všech účastníků. Celou dílnu bude kromě diskuze o využití muzejních expozic ve výuce protínat otázka po tom, jak dnes vystavovat minulost a jak by vypadalo ideální muzeum historie.

OTÁZKY	OTÁZKY	OTÁZKY	OTÁZKY	OTÁZKY	OTÁZKY	OTÁZKY	OTÁZKY	OTÁZKY
<ul style="list-style-type: none"> Aké možnosti ponúka verejný priestor učiteľom dejepisu? Ako je možné s takýmto médiom pracovať? Aké rôzne pohľady v sebe jednotlivé vrstvy mesta ukrývajú? Ako interpretovať takzvané obrazy minulosti, ktoré môžu byť voči sebe protikladné? Ako alternatívne pracovať s verejným priestorom? 	<ul style="list-style-type: none"> Jak by měla vypadat moderní učebnice dějepisu a jaké funkce by měla plnit ve výuce? V čem se česká produkce učebnic liší od trendů v zahraničí? Jak se měnily české učebnice dějepisu? Jaké společenské funkce plnil dějepis v minulosti a jaké by měl plnit dnes? 	<ul style="list-style-type: none"> Jak se proměňoval společenský obraz sídlišť? Existuje živá paměť sídlišť – můžeme ji ve studentech vyvolat a evokovat? K jakým didaktickým cílům můžeme využít místo školy a bydliště žáků? Jak do výuky v prostoru zapojit mobilní telefony, aplikace a internet? 	<ul style="list-style-type: none"> Jaké otázky můžeme fotografiam klást při výuce dějepisu? U jakých témat můžeme fotografie využívat jako prameny? Jsou fotografie jen vhodnou ilustrací do učebnice, nebo se mohou stát i předmětem přemýšlení a tvůrčí práce studentů? 	<ul style="list-style-type: none"> Jakým způsobem můžeme dokumentární film nebo historické drama využít ve výuce dějepisu? Existují nějaké vazby mezi utvářením (kolektivní) paměti a filmovou produkcí? Jakým způsobem může „kritické čtení“ filmových obrazů ovlivnit vizuální gramotnost? 	<ul style="list-style-type: none"> Jak vnímáme místa, kde se každý den pohybujeme? Jak komplexně je vnímáme? Je nám zřejmý vztah mezi těmito místy a „velkými dějinami“? Jak lze zapojit nejbližší okolí školy do výuky dějepisu? Jak se liší například od výletů do ne tak známých míst? 	<ul style="list-style-type: none"> S jakým cílem a očekáváním navštěvujeme hrady a zámky? Nakolik můžeme jejich prohlídky využít v rámci výuky dějepisu a co by si z nich žáci vlastně měli odnést? 	<ul style="list-style-type: none"> Jakým způsobem určuje Wikipedie podobu našeho pohledu na minulost? Jak se zde vyjednává o konkrétních momentech dějin a jakým způsobem se zde střetávají různé národní výklady minulosti? Jak využít Wikipedii ve výuce dějepisu? 	<ul style="list-style-type: none"> Jak zachází s minulostí muzeum a jak škola? Čím se liší a co mají společného? Čím může expozice posloužit ve výuce jinak než učebnice či výukové DVD? Co se žáci mohou naučit během návštěvy muzea?
HARMONOGRAM	HARMONOGRAM	HARMONOGRAM	HARMONOGRAM	HARMONOGRAM	HARMONOGRAM	HARMONOGRAM	HARMONOGRAM	HARMONOGRAM
10:00 — 16:00	14:00 — 18:00	15:00 — 18:30	17:30 — 20:00	10:00 — 16:30	15:15 — 18:30	9:00 — 13:00 (včetně prohlídky zámku)	16:00 — 19:00	10:00 — 16:00

Pokud vás historické dílny zaujaly, můžete se hlásit na webové stránce, kde naleznete další informace www.historicke-dilny.cz

8. 11.
PO SAMETU

Účastníci historických dílen budou mít možnost navštívit představení Národního divadla *Po sametu* v režii Jiřího Adámka, které reflektuje sociální a politickou realitu 90. let, a dotýká se tak právě se vytvářející historické paměti. Po představení proběhne diskuze s tvůrci, více informací na webových stránkách historických dílen.